

# Sisällys

Alkusanat .....	9
-----------------	---

## Opettaja ja koulu

Opettajana Suomessa .....	13
Opettajan upea ammatti! .....	13
Opettajan asema suomalaisessa yhteiskunnassa .....	14
Opettajuuteen liittyviä odotuksia .....	15
Opettajan ja rehtorin työympäristön ominaispiirteitä ...	16
Uuteen työhön ja uuteen työpaikkaan... Mitä tapahtui? .....	27
Luokanopettaja Maria Mannermaa, Kantokasken koulu, Espoo: Ei kysyvä tieltä eksy .....	27
Rehtori Arto Willman, Herukan koulu, Oulu: Suuren koulun suuriin saappaisiin .....	33
Koulun asiakkaat ja koulu asiakkaana .....	37
Yhteydenpito koteihin .....	39
Normaali yhteydenpito arkityössä .....	39
Vanhempainillat .....	42
Kodin ja koulun yhteistyö ja opettajan työaika .....	44
Huoltajien ja opiskelijoiden kuuleminen lain näkökulmasta .....	45
<i>Miten meidän koulussamme?</i> .....	51
Leirikoulut .....	55
<i>Miten meidän koulussamme?</i> .....	58

## Työtä ohjaavat asiakirjat

Opetussuunnitelma opettajan työn ohjaajana . . . . .	63
Opettajan työtä ohjaava keskeinen lainsäädäntö. . . . .	67
Koulumuotoa ohjaava lainsäädäntö . . . . .	68
Perusopetuslaki ja -asetus . . . . .	68
Lukiolaki ja -asetus . . . . .	79
Muu keskeinen lainsäädäntö ja virkaehtosopimus. . . . .	83
Laki kunnallisesta viranhaltijasta. . . . .	83
Valtion virkamieslaki. . . . .	86
Työsopimuslaki . . . . .	86
Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä . . . . .	89
Työturvallisuuslaki . . . . .	90
Työsuojelun valvontalaki. . . . .	92
Valtioneuvoston asetus opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta . . . . .	94
Eläkelait . . . . .	95
Virkaehtosopimus . . . . .	95
Lisäksi. . . . .	98
Aamu- ja iltapäivätoiminta . . . . .	98
Kunnassa ja työpaikalla tehtävät suunnitelmat . . . . .	99
<i>Miten meidän koulussamme?</i> . . . . .	103
Strategiat opettajan työssä ja koulun johtamisessa . . . . .	109
<i>Miten meidän koulussamme ja kunnassamme?</i> . . . . .	115

## Työaika ja palkkaus

Opettajan työaikaan liittyvät määräykset . . . . .	119
Erilaisia osia . . . . .	119
Muita työaikaan liittyviä asioita . . . . .	123
Opettajan työn vastuu ja vapaus . . . . .	125
Palkkausjärjestelmä . . . . .	127
Palkan rakenne . . . . .	127
Palkkausjärjestelmä muutoksessa . . . . .	130
<i>Miten meidän koulussamme?</i> . . . . .	133

## Hallinto, johtaminen ja työyhteisö

Kunnan hallinto ja opettajan työ. . . . .	139
Opettaja osana kunnan organisaatiota . . . . .	139
<i>Miten meidän koulussamme ja kunnassamme?</i> . . . . .	145
Koulun johtamisjärjestelmä . . . . .	147
Erilaisia johtamisjärjestelmän muotoja . . . . .	147
Toimintakulttuuri ja eri toimijoiden roolit . . . . .	150
Rehtori esimiehenä ja opettaja ryhmän johtajana . . . . .	153
Rehtorin kokonaisvastuu . . . . .	153
Opettajan autonomia ja rehtorin rooli esimiehenä . . . . .	155
Opettaja ryhmän johtajana . . . . .	156
Rehtori Martti Kumpulainen, Kiimingin yläaste: Rehtorinäkökulmaa 70- ja 80-luvulta . . . . .	159
Koulu työpaikkana ja työyhteisönä . . . . .	165
Opettaja koulun työntekijänä . . . . .	165
Työyhteisö tiimiorganisaationa . . . . .	168
Opettajainkokoukset . . . . .	175

Kehityskeskustelut . . . . .	177
Työyhteisön ja -ympäristön merkitys . . . . .	179
<i>Miten meidän koulussamme?</i> . . . . .	182
Työyhteisö ja oppilashuolto . . . . .	185
<i>Miten meidän koulussamme?</i> . . . . .	189

### **Opettaja ja talous**

Koulukohtainen budjetti . . . . .	195
Hankintapäätökset . . . . .	199
<i>Miten meidän koulussamme ja kunnassamme?</i> . . . . .	201

### **Ammattijärjestö ja opettaja**

Ammattijärjestön organisaatio ja tehtävät . . . . .	207
Missä virkaehtosopimuksesta ja sen tulkinnasta neuvotellaan? . . . . .	213
Yhteistoimintaa koskeva lainsäädäntö . . . . .	215
<i>Miten meidän koulussamme ja kunnassamme?</i> . . . . .	217

### **Liitteet**

Opettajan ja rehtorin arkipäivän muistilista . . . . .	223
Opettajan eettiset periaatteet . . . . .	227
Suosittelavaa kirjallisuutta . . . . .	229